ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Aleše Roztočila a soudců JUDr. Jiřího Pally a Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobce: **O. B.,** zast. Mgr. Pavlem Čižinským, advokátem, se sídlem Havlíčkovo náměstí 189/2, Praha 3, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 6. 2020, č. j. OAM-1047/ZA-ZA11-K02-R2-2016-II., v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 16. 11. 2021, č. j. 13 Az 31/2020 - 49,

takto:

I. Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 16. 11. 2021, č. j. 13 Az 31/2020 - 49, **se zrušuje.**

II. Rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 6. 2020, č. j. OAM-1047/ZA-ZA11-K02-R2-2016-II., **se zrušuje** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.

III. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o žalobě ani o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalobce (dále též „stěžovatel“) podal dne 12. 12. 2016 (prostřednictvím své matky) žádost o udělení mezinárodní ochrany, o níž bylo shora označeným rozhodnutím žalovaného rozhodnuto tak, že se mu neuděluje mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu.

[2] Žádost stěžovatele o mezinárodní ochranu byla, vzhledem k jeho tehdejší nezletilosti, posuzována společně s žádostí jeho matky. Tvrzení stěžovatelovy matky se zejména odvíjejí od příběhu otce rodiny D. N., v důsledku něhož má celá rodina obavy

o svou bezpečnost. Matka rodiny I. B. v řízení o své azylové žádosti i v řízeních o žádostech svých nezletilých dětí uvedla, že v Dněpropetrovské oblasti (Dnipro a Kryvyj Rih), odkud rodina pochází, se neustále zhoršuje bezpečnostní situace. Dochází k ostřelování dopravních prostředků s cestujícími, dochází k výbuchům. Na Ukrajině otce rodiny kvůli jeho ruskojazyčnosti a místu narození v Rusku považují za ruského diverzanta a separatistu, vůči nimž a jejich rodinám se vyvíjí represe a je s nimi krutě zacházeno. Při pohovoru dne 24. 2. 2020 matka stěžovatele doplnila, že obdrželi předvolání ukrajinských státních orgánů, podle nichž je s otcem rodiny vedeno trestní stíhání pro separatismus. Celou situaci spojuje s vyslýcháním, prohledáváním a výhrůžkami na rusko-ukrajinských hranicích, když otec rodiny jezdil do Ruska za prací. Obává se výsledků řízení, jelikož na Ukrajině panuje bezpráví a má v souvislosti s podezřením ze separatismu obavy o svou rodinu. Dne 24. 2. 2020 byl se stěžovatelem, vzhledem k nabytí jeho zletilosti, veden samostatný pohovor k žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Stěžovatel během pohovoru jako důvody svých obav z návratu do vlasti uvedl svůj možný nástup do armády na Ukrajině a integraci na území České republiky.

[3] Proti rozhodnutí žalovaného se stěžovatel bránil žalobou, kterou Městský soud v Praze v záhlaví označeným rozsudkem zamítl. Jelikož s napadeným rozsudkem stěžovatel nesouhlasí, podal proti němu kasační stížnost. Žalovaný ve vyjádření setrval na přesvědčení o správnosti svého rozhodnutí a ztotožnil se se závěry napadeného rozsudku.

II. Posouzení kasační stížnosti

[4] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, a stěžovatel je v souladu s § 105 odst. 2 s. ř. s. zastoupen advokátem. Poté Nejvyšší správní soud přezkoumal důvodnost kasační stížnosti dle § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů. Neshledal přitom vady, k nimž by byl povinen přihlížet z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[5] Kasační stížnost je důvodná.

[6] Nejvyšší správní soud předesílá, že stěžovatel je členem rodiny, jejíž společný domovský stát je Ukrajina, přičemž rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany rodinným příslušníkům stěžovatele bylo zrušeno rozsudkem NSS ze dne 30. 5. 2022, č. j. 2 Azs 287/2021 - 57. Z právě citovaného rozsudku Nejvyšší správní soud vychází i v nyní rozhodované věci, neboť neshledal žádný důvod, proč by se měl od něj odchýlit.

[7] Ve věcech, v nichž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, se Nejvyšší správní soud po posouzení přípustnosti kasační stížnosti zabývá otázkou, zda podaná kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele, a je tak přijatelná podle § 104a s. ř. s. Kasační stížnost je přijatelná mj. tehdy, pokud se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu, anebo je napadené soudní rozhodnutí v rozporu s judikaturou (viz usnesení NSS ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS, usnesení ze dne 16. 6. 2021, č j. 9 As 83/2021 - 28, č. 4219/2021 Sb. NSS, body 11, 12). Avšak v

rozsudku ze dne 11. 3. 2022, č. j. 6 Azs 306/2021 - 49, Nejvyšší správní soud uvedl, že shora citovaná usnesení nejsou plně využitelná, zvažuje-li Nejvyšší správní soud, zda je třeba výjimečně prolomit pravidla stanovená v § 75 odst. 1 a § 109 odst. 5 s. ř. s. a přihlédnout při posuzování kasační stížnosti ke skutečnostem, které nastaly až po vydání rozsudku krajského soudu, aby bylo zajištěno dodržení norem požívajících aplikační přednost ve smyslu čl. 10 Ústavy, jimiž ve věcech mezinárodní ochrany budou zejména čl. 2 a 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, resp. zásada *non-refoulement*. V těchto případech je třeba se s otázkou, zda je prolomení namístě, věcně vypořádat buď v rámci hodnocení přijatelnosti (viz např. usnesení NSS ze dne 1. 6. 2017, č. j. 9 Azs 14/2017 - 30), nebo shledat přijatelnost kasační stížnosti a uvedené otázce se věnovat v rámci meritorního přezkumu (rozsudek NSS ze dne 9. 2. 2021, č. j. 2 Azs 214/2020 - 46). Také při aplikaci § 104a s. ř. s. je totiž třeba postupovat tak, aby byly dodrženy mezinárodní závazky České republiky plynoucí z čl. 2 a 3 Úmluvy a zásady *non-refoulement* (viz rozsudek NSS ze dne 31. 3. 2022, č. j. 9 Azs 13/2022 - 32).

[8] V nyní posuzované věci Nejvyšší správní soud shledal, že je nezbytné přihlédnout ke skutečnostem, k nimž došlo až po vydání rozsudku městského soudu, a že ve světle těchto skutečností je kasační stížnost přijatelná a důvodná.

[9] Na Ukrajinu dne 24. 2. 2022 zaútočila vojska Ruské federace a vypukla válka, která zasahuje celé její území, nikoli pouze východ Ukrajiny, jako tomu bylo doposud. Jde o válečný konflikt dvou států, který nemá v Evropě po roce 1945 obdobu. V době rozhodování Nejvyššího správního soudu je změna bezpečnostní situace na Ukrajině všeobecně známou skutečností, kterou netřeba dokazovat (srov. rozsudky NSS ze dne 10. 3. 2022, č. j. 10 Azs 537/2021 - 31, ze dne 24. 3. 2022, č. j. 1 Azs 36/2022 - 31, ze dne 7. 4. 2022, č. j. 8 Azs 55/2022 – 25, či ze dne 10. 5. 2022, č. j. 6 Azs 71/2021 - 41).

[10] Žalovaný i městský soud založili závěry ohledně neudělení některé z forem mezinárodní ochrany na tom, že stěžovatel neprokázal žádný z důvodů pro její udělení a na území Ukrajiny mu nehrozí nebezpečí. Tyto teze však nejpozději dne 24. 2. 2022 přestaly platit. Nejvyšší správní soud dospěl v souladu se svými dalšími nedávnými rozhodnutími k závěru, že napadený rozsudek městského soudu, jakož i rozhodnutí žalovaného nemohou s ohledem na výše uvedené obstát. Ani v nyní posuzované věci není vzhledem k bezprecedentní situaci na Ukrajině namístě stěžovatele odkázat na možnost podat novou žádost o udělení mezinárodní ochrany či na využití institutu dočasné ochrany ve smyslu zákona č. 65/2022 Sb., o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace, u něhož navíc nelze předjímat, že se bude i na stěžovatele, který na území ČR přicestoval dlouho před 24. 2. 2022, skutečně vztahovat (viz rozsudky NSS ze dne 25. 3. 2022, č. j. 8 Azs 336/2021 - 33, ze dne 24. 3. 2022, č. j. 1 Azs 36/2022 - 31, ze dne 31. 3. 2022, č. j. 9 Azs 13/2022 - 32, ze dne 8. 4. 2022, č. j. 5 Azs 86/2021 – 33, ze dne 14. 4. 2022, č. j. 5 Azs 212/2020 - 44, ze dne 22. 4. 2022, č. j. 5 Azs 218/2020 - 28, č. j. 5 Azs 227/2020 - 52, či ze dne 29. 4. 2022, č. j. 5 Azs 217/2021 - 50).

IV. Závěr a náklady řízení

[11] Dle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. proto Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek městského soudu, jakož i napadené rozhodnutí žalovaného a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení (§ 78 odst. 3 a 4 s. ř. s.). Žalovaný je vázán právním názorem vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 2 ve spojení s § 78 odst. 5 s. ř. s.). V dalším řízení proto žalovaný opětovně posoudí žádost stěžovatele o udělení mezinárodní ochrany ve světle nových skutečností, a to i z hlediska naplnění podmínek pro udělení doplňkové ochrany.

[12] Nejvyšší správní soud je posledním soudem, který o věci rozhodoval, proto musí rozhodnout o náhradě nákladů celého soudního řízení (§ 110 odst. 3 s. ř. s.). Soud rozhodl o nepřiznání náhrady nákladů řízení o žalobě i o kasační stížnosti stěžovatele podle § 60 odst. 7 ve spojení s § 120 s. ř. s. Zvážil přitom, že stěžovatel je v řízení o kasační stížnosti procesně úspěšný toliko z důvodu změny bezpečnostní situace na Ukrajině, kterou nemohli předvídat žalovaný ani krajský soud. Stejným způsobem postupoval zdejší soud také v rozsudcích ze dne 10. 5. 2022, č. j. 6 Azs 71/2021 - 41, ze dne 27. 4. 2022, čj. 7 Azs 357/2021 - 23, bod 15, ze dne 7. 4. 2022, čj. 4 Azs 324/2021 - 46, bod 26, či ze dne 24. 3. 2022, čj. 1 Azs 36/2022 - 31, bod 25.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně 7. června 2022

Mgr. Aleš Roztočil
předseda senátu